

Handläggare: Pia Ludvigsen Ehnhage
Telefon: 08-508 25 911

Till
Socialtjänstnämnden

Remiss - Förslag till föreskrifter och allmänna råd om Lex Sarah enligt socialtjänstlagen respektive Lex Sarah enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt förslag om upphävande av föreskrifter och allmänna råd om anmälan om personskada i verksamhet enligt LSS (SOSFS 1996:17)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Socialstyrelsen har till Stockholms stad remitterat förslag till föreskrifter och allmänna råd om Lex Sarah enligt SoL respektive LSS samt förslag om upphävande av föreskrifter och allmänna råd om anmälan av personskada i verksamhet enligt LSS (SOSFS 1996:17). Förslaget syftar dels till att bidra till en mer enhetlig tillämpning av bestämmelserna i Lex Sarah, dels till att lyfta fram vikten av ett väl fungerande kvalitetsarbete.

Förvaltningen anser att förslagen är bra och ansluter sig till Socialstyrelsens bedömningar. Det är positivt att handläggningen av anmälningar av allvarliga missförhållanden förtydligas och att uppgiften att vaka över lyfts fram som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom socialtjänstförvaltningens stab för stadsövergripande frågor och i samråd med juridiska avdelningen. Socialtjänstnämndens handikappråd har tagit del av ärendet 2008-01-28.

Bakgrund

Socialstyrelsen har till Stockholms stad remitterat förslag till föreskrifter och allmänna råd om Lex Sarah enligt socialtjänstlagen respektive Lex Sarah enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt förslag om upphävande av föreskrifter och allmänna råd om anmälan av personskada i verksamhet enligt LSS (SOSFS 1996:17) för yttrande senast den 8 februari 2008. Förslaget syftar dels till att bidra till en enhetligare tillämpning av bestämmelserna i Lex Sarah, dels till att lyfta fram vikten av ett väl fungerande kvalitetsarbete.

Socialstyrelsen föreslår två separata föreskrifter och allmänna råd. Ett förslag avser kommunal och yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet enligt SoL och det andra avser kommunal och yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet enligt LSS.

Förslagen till föreskrifter innebär:

- Att benämningen Lex Sarah används för både SoL och LSS.
- Att Lex Sarah förutom skyldigheten att anmäla allvarliga missförhållanden även ska avse uppgiften att *vaka över* att äldre och personer med funktionsnedsättning i verksamhet enligt SoL får god omvårdnad och lever under trygga förhållanden, och att personer i verksamhet enligt LSS får god service, gott stöd och lever under trygga förhållanden.
- Att Lex Sarah ges en tydlig koppling till det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att förebygga fel och brister innan de blir allvarliga missförhållanden.
- Förtydligande av att anmälningsskyldigheten avser *allvarliga* missförhållanden och vad som inryms i allvarliga missförhållanden.
- Att information ska ges till berörda nämnder när det har gjorts anmälningar av allvarliga missförhållanden i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet.
- Att dokumentationen av utredningar av allvarliga missförhållanden ska sparas i minst två år i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet.

Socialstyrelsens avsikt var initialt att åstadkomma gemensamma föreskrifter och allmänna råd för såväl kommunal och yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet enligt SoL som kommunal och yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet enligt LSS. Skillnader i bestämmelser och formuleringar mellan de bägge lagrummen påverkar emellertid hur anmälningar av allvarliga missförhållanden ska handläggas, och därför har man i stället valt att utforma två föreskrifter och allmänna råd, ett för respektive lag. Målet är att de ska vara så lika som möjligt och endast skilja sig åt där det är nödvändigt.

Förvaltningens förslag

Socialtjänstförvaltningen anser att Socialstyrelsens förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om Lex Sarah är bra och ställer sig bakom förslaget. Det är positivt att det förtydligas hur handläggningen av anmälningar av allvarliga missförhållanden ska ske och att vikten av förebyggande arbete framhålls genom att uppgiften att vaka över lyfts fram som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Förvaltningen anser även att föreskrifter och allmänna råd om anmälan av personskada i verksamhet enligt LSS kan upphävas.

I nuvarande föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2000:5 och SOSFS 2005:8) beskrivs vad som menas med allvarliga missförhållanden genom konkreta exempel. Förvaltningen anser att det finns ett behov av att på motsvarande sätt ytterligare tydliggöra vad som avses med allvarliga missförhållanden i förslaget till föreskrifter och allmänna råd. Förvaltningen föreslår även att man i den handbok som är under utarbetande konkretiserar vad allvarliga missförhållanden är, gärna i kombination med praktiska exempel på olika situationer där Lex Sarah kan komma till användning.

Förslaget till föreskrifter om Lex Sarah enligt LSS innebär att anmälan om missförhållanden kan göras anonymt. I en praktisk anmälningssituation är det antagligen svårt att vara anonym. Det är inte heller önskvärt eftersom möjligheten att arbeta med missförhållandet på ett öppet sätt på arbetsplatsen begränsas. I vissa fall kan möjligheten att få vara anonym emellertid vara en förutsättning för att ett allvarligt missförhållande ska bli synliggjort. Att denna möjlighet finns samt hur man ska gå tillväga för att göra en sådan bör beskrivas i den kommande handboken och i det planerade informationsmaterialet.

Det bör beaktas att de nya föreskrifterna innebär att staden vid upphandling och tecknande av avtal med enskilda vårdgivare måste ställa skärpta krav på att de bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete.

Förvaltningen tycker att det är bra att Socialstyrelsen i det fortsatta arbetet med föreskrifter och allmänna råd om Lex Sarah tar ställning till hur termerna personer med funktionshinder och personer med funktionsnedsättning ska användas, så att det blir tydliggjort. Vidare vill förvaltningen peka på att anmälningsskyldighet i 24 a § LSS inte omfattar personer som får assistansersättning enligt LASS, och understryka vikten av att detta förhållande behandlas av lagstiftaren.

Anmälan av personskada i verksamhet enligt LSS (SOSFS 1996:17) avser sådan personskada som beror på olycksfall och inte ett missförhållande. Denna föreskrift inryms enligt Socialstyrelsen numera till största delen i 24 a § LSS. Förvaltningen delar Socialstyrelsens bedömning att det inte längre behövs föreskrifter som reglerar just detta. Det ställer samtidigt stora krav på ledningssystemet för kvalitet att sådana händelser eller risker som avses i den nuvarande föreskriften uppmärksammas och kan förebyggas.

Bilagor

Remiss från Socialstyrelsen daterad 2007-11-29, dnr 73-1328/2007 och 00-10762/2007.